

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

2023 р.

ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ (В ПОЛІТИЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ) ПРАКТИКИ

для студентів

спеціальності

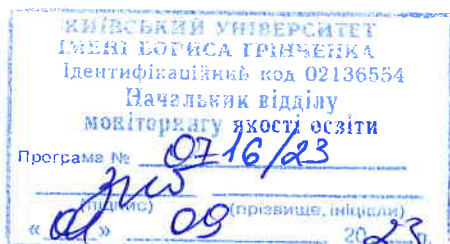
052 «Політологія»

освітнього рівня

другого (магістерського)

освітня програма

**052.00.01 Політичні технології та
консультування**

Київ – 2023

Розробники:

Пояркова Тетяна Костянтинівна, доктор політичних наук, доцент, завідувач кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол від **28 серпня 2023 року № 1.**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
28.08.2023 р.

Гарант освітньої-професійної програми

Т.К.Пояркова

Робочу програму перевірено
28.08.2023 .

Заступник декана

В.М.Завадський

Пролонговано:

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № ____

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика як особливий вид навчальної роботи, направлений на закріплення теоретичних і практичних знань, отриманих здобувачами в процесі навчання, надбання і вдосконалення практичних навиків по вибраній спеціальності. Виробнича (в політичних організаціях) практика здобувачів вищих навчальних закладів є обов'язковим компонентом навчальних дисциплін спеціалізації «Політологія» освітньо-професійної програми для здобуття другого рівня вищої освіти «магістр» і має на меті поглиблення здобувачем професійних навичок у політологічній галузі.

Програма виробничої політологічної (в політичних організаціях) практики (далі – Практика) є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, розроблена кафедрою політології та соціології у відповідності з Профілем освітньої програми магістра політології та затвердженого навчального плану.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень здобувачів, необхідного навчально-методичного забезпечення. Види, обсяг і порядок проходження виробничої політологічної (в політичних організаціях) практики визначається розділом «Обов'язкова частина» навчального плану спеціальності. Програма практики є індивідуальною для кожного здобувача. Вона складається спільно керівником практики і здобувачем, з урахуванням місця практики, профілю підготовки здобувача і затверджується на засіданні кафедри. Програма практики може бути орієнтована на конкретну навчальну мету або на комплекс завдань.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує фахова кафедра політології та соціології Факультету суспільно-гуманітарних наук. На здобувачів в період практики розповсюджується законодавство про охорону праці правила внутрішнього графіку навчального закладу.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми практика має забезпечити:

компетентності: здатність працювати в команді та спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності; здатність використовувати категорійно-поняттєвий та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; здатність аналізувати у різних контекстах функціонування політичних акторів та інститутів, а також владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку; здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців; здатність до прийняття управлінських рішень у сфері політичних відносин та до виконання функцій, що забезпечують розв'язання суспільно-політичних проблем, зокрема, політико організаційних, експертних, дорадчих та консультаційних.

програмні результати навчання: мати навички професійної комунікації та роботи в команді, вміти спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії; здійснювати аналіз діяльності політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування; презентувати результати теоретичних і прикладних

досліджень фахівцям та нефахівцям, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань; інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати інформацію з різних джерел, а також формулювати комплексні аналітичні висновки для визначення стану політичної сфери життя суспільства та для прогнозування і вироблення рекомендацій щодо реагування та впливу на суспільно-політичні події; реалізовувати управлінську діяльність у сфері політичних відносин та виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції, що забезпечують розв'язання суспільно-політичних проблем.

Предмет практики. Участь в пошуково-дослідній діяльності з аналізу та прогнозування політичних процесів і відносин, ознайомлення із специфікою функціонування політичних організацій.

Завдання практики. Ознайомлення з діяльністю організації в різних аспектах на основі вивчення та аналізу основних документів організації та комунікації з членами організації; закріплення та розширення на практиці теоретичних знань, умінь та навичок, набутих студентами в період теоретичного навчання; формування уявлень про специфіку роботи політолога у політичних партіях та громадських організаціях різного профілю, стилю професійної поведінки та професійної етики політолога; набуття практичних навичок роботи з політичними текстами, законодавчими актами, робочою документацією та Інтернет-ресурсами; вивчення досвіду діяльності організації в сфері її взаємодії з інститутами громадянського суспільства та / або органами влади та управління; адаптація до умов професійної діяльності політолога; підготовка до поглибленого в подальшому вивчення професійних дисциплін.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив практику, повинен: уміти застосовувати на практиці теоретичні знання в процесі організації роботи громадських організацій та політичних партій; визначати можливі шляхи вдосконалення організації роботи політичних партій та громадських організацій; засвоїти такі необхідні професійні та особистісні якості як об'єктивність, толерантність, цілеспрямованість, професійне самовдосконалення тощо; набути первинних навичок практичної професійної діяльності; засвоїти фахову лексику та отримати навички роботи у професійному колективі.

Кількість годин, відведених навчальним планом на проходження виробничої політологічної (в політичних організаціях) практики, становить 90 годин.

Підсумковий контроль – захист звіту у формі заліку.

1.Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики
	Денна
Вид практики	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3/ 90
Курс	1
Семестр	2
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин	90
Тривалість (у тижнях)	2
Форма семестрового контролю	Залік

2. Бази практики

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України
2. Інститут держави та права імені В. М. Корецького НАН України
3. ГО Прогресильні
4. Український центр суспільних даних
5. ГО «Всеукраїнська Люстрація»
6. ГО «Кандидат»
7. ГО «МІНЗМІН»
8. ГО «Український Інститут політики»
9. ГО «Український центр суспільного розвитку»
- 10.ГО «Форум нових політичних лідерів»
- 11.ГО Всеукраїнська асоціація політичних наук
- 12.Київська міська державна адміністрація
- 13.Голосіївська районна в місті Києві державна адміністрація
- 14.Шевченківська районна в місті Києві державна адміністрація
- 15.Печерська районна в місті Києві державна адміністрація
- 16.Дарницька районна в місті Києві державна адміністрація

3. Мета та завдання практики

Мета практики – забезпечення адаптації здобувачів спеціальності «Політологія» другого освітнього рівня до майбутньої практично-прикладної професійної експертно-аналітичної політологічної діяльності в специфічних умовах реального функціонування політичних об'єднань різних типів та напрямків, суспільно-громадських організацій тощо.

Практика сприяє формуванню наступних загальних та фахових компетентностей:

ЗК-01	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-02	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК-04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-05	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗКу-09	Здатність працювати самостійно та в команді.
СК-05	Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
СК-06	Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СКу-08	Здатність до аналізу та експертизи соціально-політичної ситуації в суспільстві, державах та регіонах; системно оцінювати політичний процес, політичні конфліктні та кризові ситуації.
СКу-09	Спроможність здійснювати комунікацію у різних сферах політичної діяльності, проводити політичні консультації на різних рівнях державних і недержавних організацій та установ для прийняття управлінських рішень.

4. Результати проходження практики

РН-01	Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
РН-02	Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
РН-03	Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.

PH-05	Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.
PH-08	Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.
PHy-10	Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно її обробляти; надавати замовникам різних рівнів теоретичну, методичну і консультативну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятним рішенням та ймовірним ризикам.
PHy-11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії при виконанні консультаційних експертно-аналітичних функцій на національному та міжнародному рівнях; залучати до виконання конкретних завдань фахівців-практик та координувати їх роботу.

5. Структура практики

№ зп	Етапи проходження практики та види діяльності здобувача	Розподіл годин між видами робіт
Підготовчий етап		
1	<ul style="list-style-type: none"> - проведення настановчої конференції, на якій здобувачів знайомлять з документацією практики (метою і завданнями практики, обсягом обов'язкових робіт для виконання, порядком ведення звітної документації, вимогами до здобувачів-практикантів); - надання здобувачам-практикантам необхідних документів (направлення, програма та ін.); - складання індивідуального плану роботи; - планування роботи. 	16
Основний етап		
4	<p>Загальне знайомство з базою практики: її історією, місією, завданнями, особливостями, з колективом, перспективами розвитку, партнерськими взаємовідносинами з іншими установами і організаціями; внутрішньою нормативною документацією, що відображає правові, організаційні, технологічні сторони професійної діяльності; правилами внутрішнього трудового розпорядку, посадовими інструкціями фахівців тощо. А також ознайомлення зі змістом роботи окремих підрозділів організації.</p>	56
Підсумковий етап		
7	<ul style="list-style-type: none"> - оформлення здобувачем-практикантом звітної документації і здача її керівнику від навчального закладу; - оцінювання практики керівниками практики від університету; - участь у звітній конференції, захист практики; - підведення підсумків практики із зауваженнями та пропозиціями. 	18
Всього:		90

6. Зміст практики

6.1 Особливості організації і проведення практики

Виробнича (в політичних організаціях) практика здобувачів спеціальності «Політологія» другого освітнього рівня є невід'ємною складовою системи практичної підготовки магістра політології та являє собою спосіб одержання знання про практичні проблеми, з якими стикається управління, і шляхи їх вирішення за допомогою застосування аналітичних й експертних методів.

Основними напрямками практичної діяльності практикантів є:

- ознайомитися з метою і завданнями організації (руху) згідно із статутними та програмними документами;
- дослідити організаційну структуру політичної організації (руху);
- визначити порядок формування керівних органів та їх функціональні обов'язки;
- ознайомитись з порядком набуття членства у організації (русі);
- визначити порядок прийняття рішень у організації (русі);
- типологізувати організацію за соціальною основою, сферами діяльності, організаційною побудовою, методами діяльності та правовим статусом, масштабом діяльності та іншими можливими критеріями.
- дослідити і проаналізувати з позицій ефективності форми та методи діяльності організації (руху) щодо реалізації її статутних цілей (завдань) та висловити пропозиції щодо їх покращення.

Робота кожного практиканта здійснюється згідно з індивідуальним планом, складеним практикантом разом з керівником практики з урахуванням типової програми практики.

Результатом виконання практики є оформлення *щоденника практики* та *письмовий звіт про практику*, в якому здобувач-практикант висвітлює зміст своєї роботи впродовж практики, робить узагальнюючі висновки.

6.2 Завдання для самостійної роботи та/або перелік індивідуальних завдань для здобувачів

Виходячи з особливостей і можливостей баз практики керівниками практики визначають завдання на період практики.

Підготовчий етап

Зміст роботи:

Розробити програму проведення аналізу, що передбачає досягнення визначеності проблеми, об'єкта, предмета, цілей, завдань, гіпотез й інструментарію аналізу.

Обрати відповідну концепцію, що дозволяє зафіксувати об'єкт дослідження й виокремити можливі його зміни. Визначити систему показників і критеріїв, що відображають сутність проблеми, істотні властивості досліджуваного об'єкта. Результат роботи передбачає створення презентації, яка включатиме таблиці, текстові блоки, діаграми, схеми, фотоматеріали тощо.

Основний етап

Зміст роботи:

На цьому етапі відбувається збір, систематизація, обробка інформації відповідно до показників і критеріїв проходження практики. Здійснюється експертний аналіз інформації, спрямований на перевірку сформульованих у програмі гіпотез, виявлення причин і закономірностей розвитку об'єкта, причин його функціональності/дисфункціональності.

Підсумковий етап

На підставі опрацьованого матеріалу відбувається підготовка підсумкових документів з відповідними рекомендаціями за результатами аналізу: звіту, аналітичних записок, прес-релізів та ін. Результат роботи – письмова робота.

За умов проходження практики у *дистанційному форматі* здобувачам необхідно виконати наступні види завдань:

- провести моніторинг українського інформаційного простору та здійснити аналіз українських ЗМІ на предмет прийомів і технік, спрямованих на отримання достовірного, точного та повного уявлення про суть тих чи інших державно-політичних явищ і процесів;

- розробити рекомендації з метою покращення експертно-аналітичного супроводу українських ЗМІ;

- надати експертну оцінку щодо актуальної (на час практики) події в Україні або світі.

Перелік можливих індивідуальних завдань для дистанційної форми:

1. Виокремити сучасні методи політичної аналітики/експертизи в українських ЗМІ.
2. Здійснити порівняльний аналіз методів політичної аналітики/експертизи в сучасних українських та зарубіжних ЗМІ.
3. Описати прояв «дилеми незалежності політичної експертизи», спираючись на позиції експертів та моделюючи такі позиції.
4. Визначити роль політичного експерта у політичному процесі та прояви «проблеми довіри» до політичних експертів.
5. Окреслити причини та підґрунтя розширення кола суб'єктів політичної експертизи у сучасному світі.
6. Описати причини зміни ролі сучасних ЗМІ від традиційних постачальників інформації до структур, спрямованих на надання політичної експертизи.
7. Виокремити вплив веб-ресурсів та блогів товариств на політичну аналітику/експертизу.
8. Визначити специфіку здійснення політичної аналітики/експертизи в Україні
9. Розглянути мережу «Інтернет» як джерело аналітики/експертизи в Україні.

6.3 Обов'язки здобувачів під час проходження практики

Здобувачі вищих навчальних закладів при проходженні практики

зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку організації – бази практики, виконувати їх, дотримуватися правил техніки безпеки, виробничої санітарії;
- у встановлений строк і в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівника;
- акуратно і систематично робити в щоденнику навчальної (в політичних інституціях) практики записи про виконану роботу, фіксувати спостереження, узагальнення, висновки;
- належним чином оформити звіт та інші матеріали з практики;
- своєчасно представити звіт та інші матеріали практики керівникові практики;
- захистити звіт із практики.

6.4 Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики

1. *Загальне керівництво* практикою здобувачів 4 курсу спеціальності «політологія» покладається на завідувача кафедри політології. Навчально-методичне керівництво практикою здійснюють викладачі кафедри політології.

2. За один календарний місяць до початку практики відповідно до навчально-навантаження викладачів кафедри завідувач кафедри:

- визначає керівника практики із кола своїх викладачів;
- організовує роботу по визначенню місць практики;
- разом з керівником практики від університету проводить збори здобувачів для попереднього ознайомлення їх з програмою практики та переліком питань, які необхідно вирішити до початку практики.

3. Керівник практики від кафедри:

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам - практикантам необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації тощо);
- повідомляє здобувачів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: терміни подання і форму письмового звіту, оформлення інших документів, порядок виконання індивідуального завдання, терміни і порядок захисту звітів про навчальну практику;
- забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює виконання здобувачами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;
- надає необхідну методичну допомогу, дає вказівки та завдання практикантам, перевіряє їх виконання, контролює зроблені практикантами записи у щоденнику практики;
- здійснює поточний контроль за якістю виконання завдань практики під

час проміжного звіту;

– після закінчення практики дає письмову характеристику на кожного здобувача- практиканта, в якій, зокрема, відзначає його ділові якості, ставлення до виконання доручень, уміння використовувати набуті знання і самостійно вирішувати питання, а також об'єктивність і рівень підготовленого ним звіту про навчальну практику;

– у складі комісії приймає заліки з практики;

– подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1 Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Загальний відсотковий рейтинговий показник за результатами проходження практики складає 90 балів. Відповідь здобувача на захисті практики дозволяє додати до загальної рейтингової суми 10 балів, що у сумарній кількості складає 100 балів.

Загальна оцінка за навчальну практику складається з трьох складових:

– оцінка за виконану роботу (відповідно до загального та індивідуального завданняздобувача)

– оцінка за ведення щоденника практики,

– оцінка за звіт про проходження практики,

– оцінка за прилюдний захист результатів практики.

Оцінюються якість, повнота та оформлення звіту і щоденника.

Умови допуску здобувача до заліку з практики:

– здобувач виконав усі загальні завдання, детально відтворив проведені види роботи у щоденнику практики, склав ґрунтовний і розлогий звіт про проходження практики;

– Попередній середньозважений стартовий рейтинг не менше **40 балів**.

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Загальна кількість балів (max)
1	Етап 1. <i>Підготовчий</i>	20
2	Етап 2. <i>Прикладний</i>	20
3	Індивідуальне завдання	20
4	Звіт про проходження практики, щоденник практики	20
5	Оцінка роботи здобувача науковим керівником	10
6	Захист результатів практики	10
	Всього	100

7.2 Перелік звітної документації

1. Після закінчення практики здобувач зобов'язаний впродовж трьох днів подати на кафедру в папці наступні документи:

- належно оформлений звіт про проходження практики з додатками;
- щоденник практики;
- матеріали з виконання індивідуального завдання;
- характеристику-відгук керівника.

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми індивідуального завдання.

2. Загальна форма звітності здобувача про практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики.

Звіт про практику повинен вмещувати:

- загальну характеристику підрозділу, де проходила практика (назва, структура і склад, основні функції та повноваження тощо);
- дані про тривалість і послідовність проходження практики, детальний опис і зміст особисто виконаної роботи, а саме: тема, мета, вид, методика виконання конкретного завдання, а також досягнутий результат, дані про його практичне застосування;

– висновки та пропозиції щодо удосконалення організації навчального процесу.

– додатки до звіту – результати виконаної роботи відповідно до загальних та індивідуальних завдань здобувача.

Структура звіту повинна відповідати змісту практики. Звіт повинен бути зброшурований, всі сторінки нумеруються, наводяться зміст, вступ, основна частина, висновки і пропозиції, список використаних джерел, додатки.

3. Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник практики, характеристика тощо), подається на рецензування керівнику практики.

4. Звіт із практики захищається здобувачем (з диференційованою оцінкою) у комісії, призначеній завідувачем кафедри.

5. Комісія приймає залік у вищому навчальному закладі впродовж перших десятиднів після практики.

6. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача за підписами членів комісії.

7. Здобувачу, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно.

7.3 Вимоги до звіту про практику

Звіт в електронному вигляді разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, презентації тощо), подаються на рецензування керівнику практики від навчального закладу. Перевіряється оформлення щоденника, якість та повнота відображення у звіті всіх аспектів практики, старанність виконання практичних завдань та якість підготовлених матеріалів.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів

програми практики та завдань, висновки тощо. Оформлюється звіт за вимогами, які встановлюються стандартом для оформлення текстових документів та вимогами цієї програми.

Звіт повинен містити такі відомості:

1. Прізвище, ім'я, по батькові здобувача, курс, група.
2. Прізвище, ім'я, по батькові керівника практики.
3. Вид практики та термін проходження практики.
4. Загальні відомості про базу практики.
5. Стисла характеристика роботи, яку виконував здобувач-практикант протягом всього терміну практики (включаючи як завдання від бази практики, так і завдання від ВНЗ):

- види робіт, які виконував здобувач;
- теоретичні знання, отримані у результаті проходження практики;
- навички та вміння, набуті у практичній діяльності здобувача.
- висновки і пропозиції для покращення ефективності проходження практики.

Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики звіт в друкованому вигляді подається на захист. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками.

7.4 Система контролю та критерії оцінювання

Здобувачі-практиканти повинні жорстко дотримуватися режиму праці бази практики та виконувати свою роботу згідно індивідуального графіку та плану роботи.

Керівники практики контролюють перебування здобувачів на базах практики (згідно графіку), дотримання ними плану роботи, наявність необхідної документації, якість виконаної роботи, ставлення до своїх обов'язків та дисциплінованість. Керівник практики має право контролювати записи, занесені у щоденник практики.

Робота групи та керівників практики, в свою чергу, контролюється завідувачем кафедри політології та навчальною частиною Історико-філософського факультету.

Під час проходження практики кожен здобувач веде щоденник практики. При веденні щоденника здобувач повинен дотримуватися таких рекомендацій:

- щоденник - це основний документ, який підтверджує проходження практикисдобувачем. В щоденнику вказується зміст виконаного завдання, ведеться календарний графік проходження практики та висвітлюється хід виконання практики здобувачем;
- кожного дня здобувач повинен заносити до щоденника дані про виконану роботу, пред'являти керівнику бази практики для перевірки;
- правильність ведення щоденника контролюється керівником практики у кінці кожного тижня практики;
- оформлений щоденник разом зі звітом про практику здається під час заліку на кафедру.

За результатами проходження навчальної практики здобувач отримує підсумкову залікову оцінку за 100-бальною системою.

Сума набраних рейтингових балів при підсумковому контролі переводиться в оцінки системи оцінювання ECTS. Система передбачає семибальну шкалу (A, B, C, D, E, FX, F) та подвійне (описове та статистичне) визначення цих оцінок. Переведення значення рейтингових оцінок із кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки для виставлення їх до залікової відомості та залікової книжки здійснюється відповідно до таблиці «Шкала відповідності оцінок».

Здобувач, який не виконав програму практики без поважних причини, відраховується з навчального закладу.

Якщо програма практики не виконана здобувачем з поважної причини, навчальним закладом надається можливість здобувачу проходження практики повторно через рік. Можливість повторного проходження практики через рік, але за власний рахунок, надається і здобувачу який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача.

Підсумки кожної практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на вчених (педагогічних) радах вищих навчальних закладів не менше одного разу протягом навчального року.

7.5 Шкала оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Конституція України: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2006 р.]. К.: Мін-во Юстиції України, 2006. 124 с.
2. Борденюк В. Співвідношення органів державної влади та органів місцевого самоврядування / В. Борденюк // Зб. наук. пр. УАДУ / за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. К.: Вид-во УАДУ, 2002. Вип. 2. С. 347–363.
3. Авер'янов В.Б. Державне управління: європейські стандарти, досвід та адміністративне право. К.: Юстиніан, 2007. 288 с.
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Факт, 2003. 384 с.
5. Закон України про місцеве самоврядування в Україні. Редакція від 01.01.2020, підстава - 2671-VIII. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-6)
6. [6. %D0%B2%D1%80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-6)
7. Закон України №1602–III від 23.03.2000 р. «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» / Верховна Рада України. Офіц. вид. К.: Парлам. вид-во, 2000. 12 с.
8. Офіційний сайт Верховної ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/index>
9. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

б) додаткові:

1. Теремко В. В. Прикладний політичний аналіз. Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В. П. Горбатенка. К.: ВЦ Академія, 2008. с. 390–409.
2. Рубанов В. Політична аналітика: генезис і еволюція змісту поняття. Політичний менеджмент. Науковий журнал. 2011. № 5. С. 43–50.
3. Лясота Л.І. Проблеми інституціоналізації прикладного політичного аналізу та прогнозування у сучасному українському суспільстві. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування : збірник матеріалів / за ред. М.М. Розумного. К.: Національний інститут стратегічних досліджень, 2006. С. 2–9. URL: <http://www.njss.gov.ua/Table/230606/sbjrnyk.htm>.
4. Рубанов В.В. Методологічна сутність політичної аналітики. Політичний менеджмент. Наук. журнал. 2008. № 3. С. 29–42.
5. Рубанов В.В. Взаємообумовленість кількісних і якісних методів і процедур політичної аналітики. Політичний менеджмент. Наук. журнал. 2011. № 3. С. 52–60.

в) англомовні:

1. Vox-Steffensmeier Janet M., Brady Henry E., and Collier David. The Oxford Handbook of Political Methodology. URL: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199286546.001.0001/oxfordhb-9780199286546-e-1>

2. Brady, H. and D. Collier, eds. (2010). *Rethinking Social Inquiry*, 2nd ed. Rowman and Littlefield.
3. David E. McNabb. (2008). *Research Methods for Political Science. Quantitative, Qualitative and Mixed Method Approaches. Research Methods in Politics.* University of York, UK. April. 352 p.
4. Gerring, J. (2012). *Social Science Methodology: A Unified Framework*, 2nd ed. Cambridge.
5. Grant, J. Tobin. (2005). «What Divides Us? The Image and Organization of Political Science». *PS: Political Science and Politics*. 28(July): 379–386.
6. Manheim, J.B., R.C. Rich, L. Wilmot, C.L. Briars and J. Babb. (2012). *Empirical Political Analysis: An Introduction to Research Methods*. Harlow: Pearson Education.
7. Putnam, R.D. (2003). «The Public Role of Political Science.» *Perspectives on Politics*. 1(2) : 249–256.
8. Schatz, E. and I. Schatz. (2003). «Medicine and Political Science: Parallel Lessons in Methodological Excess». *PS: Political Science and Politics*. 36(3): 417–422.
9. Teele, D. and K. Thelen. 2017. «Gender in the Journals: Publication Patterns in Political Science» *PS: Political Science and Politics*. 50(2): 443–447.

Титульний аркуш

**Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології**

**ЗВІТ
ВИРОБНИЧОЇ (В ПОЛІТИЧНИХ
ОРГАНІЗАЦІЯХ) ПРАКТИКИ
на базі**

назва бази практики

Виконавець:

Здобувач(ка) _____ курсу
_____ групи

(ПІБ)

Керівник практики:

(ПІБ)

Титульна сторінка щоденника

**Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології**

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ (в політичних організаціях) ПРАКТИКИ

здобувача _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Курс _____ група _____

Рівень вищої освіти: другий
(магістерський)

спеціальність 052 «Політологія»

Київ – 202

4. Відгук і оцінка роботи здобувача під час практики

_____

(підприємство, організація)

_____

_____

_____

_____

_____

Підпис керівника практики від установи _____

(Печатка)